

DR IRENA WINKLER-LESZCZYŃSKA

26 września 2020 r. w Warszawie zmarła dr Irena Winkler-Leszczyńska, wybitna dialektolog, pracownik naukowy KUL oraz Instytutu Języka Polskiego PAN w Krakowie, członek współpracownik Wydziału Historyczno-Filologicznego TN KUL.

Urodziła się 9 września 1924 r. w Warszawie. Uczyła się najpierw w Warszawie, potem w Gimnazjum im. Henryka Dąbrowskiego w Kutnie, które jednak po wybuchu II wojny światowej, jak wszystkie szkoły w Warthegau, zostało zamknięte. Okupację spędziła w Warszawie, gdzie kontynuowała naukę w II Miejskim Gimnazjum i Liceum im. Jana Kochanowskiego (działającym pod przykrywką szkoły farbiarskiej) i w czerwcu 1944 r. zdała maturę. Zaraz po wojnie, we wrześniu 1945 r., rozpoczęła studia w Uniwersytecie Łódzkim. Magisterium obroniła w lipcu 1950 r. na podstawie pracy *Ściągnięte i nieściągnięte formy czasowników typu *bojati sę, *stojati itp. w staropolskich zabytkach i gwarach*, przygotowanej pod kierunkiem prof. Stiebera. W 1964 r. obroniła w UW pracę doktorską *Sufiksy -ity, -isty, -aty, -asty w języku polskim na tle ogólnosłowiańskim*, której promotorem pracy był również prof. Stieber. W tym samym roku praca ukazała się drukiem (Wrocław 1964).

Zaraz po studiach magisterskich, dzięki staraniom prof. Stiebera, zaczęła pracę w Łodzi – najpierw krótko w szkole (II Szkoła Ogólnokształcąca TPD w Łodzi), później w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Ludwika Waryńskiego w Łodzi. Niebawem z pozytywną opinią swojego łódzkiego mistrza trafiła do Lublina. W KUL pracowała w latach 1951-1954 oraz 1967-1997. (od przejścia na emeryturę w 1989 r. prowadziła zajęcia zlecone dla studentów filologii polskiej). W latach 1954-1967 pracowała w Pracowni Atlasu i Słownika Gwar Polskich Zakładu Językoznawstwa PAN w Krakowie (obecnie Instytut Języka Polskiego PAN) u prof. Kazimierza Nitscha. Tam zajmowała się opracowywaniem materiałów i przygotowywaniem map do *Malego*

atlasu gwar polskich. Dzieło w trzynastu tomach ukazało się w latach 1957-1970, a zespół, który je przygotował, otrzymał w lipcu 1972 r. Nagrodę Państwową I Stopnia w dziedzinie nauk społecznych.

Wszyscy, którym dane było aż prawie do końca XX wieku słuchać wykładów dr Ireny Winkler-Leszczyńskiej, podkreślają jej zdolności pedagogiczne i talent dydaktyczny. Wśród jej wychowanków było wielu późniejszych profesorów, z najstarszych wymienić tu trzeba prof. Michała Łesiowa, slawistę, znawcę języka ukraińskiego i jego gwar, prof. UMCS w Lublinie, później także na slawistyce KUL. Z młodszych uczniem Pani Doktor był m.in. prof. Ireneusz Bobrowski, były dyrektor Instytutu Języka Polskiego PAN w Krakowie, tego samego, w którym wcześniej, w latach 1954-1967 dr Winkler-Leszczyńska pracowała, dr Zygmunt Gałeczki, dr Agnieszka Karolczuk, wreszcie najmłodsze pokolenie kulowskich językoznawców (dr Natalia Sosnowska, dr Małgorzata Nowak-Barcińska). Wśród swoich uczniów dr Winkler-Leszczyńska wspomina także prof. Stefana Nieznanowskiego, badacza literatury staropolskiej, oraz Juliusza Burskiego (1933-1990), reżysera radiowego, telewizyjnego i filmowego oraz scenarzystę i pedagoga.

Wielki wpływ „Pani Irena” miała także na członków Sekcji Językoznawczej Koła Polonistów Studentów KUL.

Współpracowała także z „Rocznikiem Slawistycznym”. Czasopismo od początku, czyli od 1908 r., do 1992 r. (t. XLVIII) drukowało adnotowaną bibliografię językoznawstwa słowiańskiego. Dr Winkler-Leszczyńska współpracowała z tym działem pisma od 1965 r. (t. XXV) przez kilka dziesięcioleci, co redakcja każdorazowo skrupulatnie odnotowywała w wykazie współpracowników.

Dorobek dr Winkler-Leszczyńskiej ukryty jest przede wszystkim w *Małym atlasie gwar polskich*. Poza mapami i komentarzami do nich napisała i opublikowała niewiele innych prac. Wszystkie one jednak, tak jak i sam *Atlas*, zachowują swoją odkrywczność po dziś dzień, o czym świadczą odwołania w najnowszej literaturze lingwistycznej. Największym jej osiągnięciem są jednak jej uczniowie, w których zaszczepiła miłość i do języka polskiego, i do lingwistyki.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 2 października 2020 r. w Warszawie.

Na podstawie materiałów internetowych*
opracował Stanisław Sarek

---

* https://www.kul.pl/irena-winkler-leszczyńska,art_55724.html.